

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Materiał dodatkowy
<i>Zagadnienie:</i>	Rekomendacje dla uczniów opracowane przez egzaminatorów sprawdzających prace podczas badania diagnostycznego (z przykładami wysoko ocenionych prac)
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom egzaminu:</i>	Podstawowy
<i>Adresaci dokumentu:</i>	Nauczyciele języka polskiego Uczniowie szkół ponadpodstawowych
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	15 marca 2023 r.

Zespół redakcyjny:

Egzaminatorzy egzaminu maturalnego z języka polskiego, sprawdzający prace podczas badania diagnostycznego w grudniu 2022 r.

oraz

Sławomira Wójcik (OKE Łódź)

dr Wioletta Kozak (CKE)

Wioletta Łakoma-Sabat (CKE)

Agnieszka Romerowicz (CKE)

dr Marcin Smolik (CKE)

Materiał został opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa

tel. 22 536 65 00

sekretariat@cke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk

tel. 58 320 55 90

komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie

ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno

tel. 32 616 33 99

oke@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

os. Szkolne 37, 31-978 Kraków

tel. 12 683 21 99

oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

al. Legionów 9, 18-400 Łomża

tel. 86 473 71 20

sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź

tel. 42 634 91 33

sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań

tel. 61 854 01 60

sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

pl. Europejski 3, 00-844 Warszawa

tel. 22 457 03 35

info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław

tel. 71 785 18 94

sekretariat@oke.wroc.pl

1. Rekomendacje dla uczniów opracowane przez egzaminatorów sprawdzających prace podczas badania diagnostycznego

1. Lektury obowiązkowe

- 1) Przypomnij sobie **treść i problematykę lektur** – przede wszystkim obowiązkowych. Pozwoli Ci to:
 - a) dobrze poradzić sobie z zadaniami **na egzaminie ustnym** (bez konieczności uczenia się na pamięć zagadnień opracowywanych przez innych)
 - b) zrozumieć i udzielić poprawnych odpowiedzi na zadania **w teście historycznoliterackim**
 - c) funkcjonalnie nawiązywać do różnych utworów w wypracowaniu
 - d) uniknąć błędów rzeczowych.
- 2) **Opracuj listę motywów**, które są obecne w danej lekturze, dzięki temu łatwiej będzie Ci dobrać lekturę do problemu określonego w temacie wypracowania.

2. Część testowa arkusza egzaminacyjnego

- 1) Czytaj uważnie treść zadań i poleceń.
- 2) **Podkreśl, zakreśl lub w inny sposób zaznacz sobie w poleceniu wszystkie te elementy, które trzeba uwzględnić w odpowiedzi**, aby była ona poprawna i pełna. Niektóre pytania wskazują na konieczność dokonania kilku czynności czy też działań, odwołania się, np. do dwóch zamieszczonych w arkuszu tekstów lub ich fragmentów. Poniżej znajduje się przykład polecenia, w którym kolorami oznaczono jego wszystkie istotne elementy.

3.	Zadanie 3. (0–1)
0–1	Zgodnie z tekstem Katarzyny Kutyłowskiej, z dokumentów dotyczących polityki językowej w Europie wynika przekonanie o wielojęzyczności jako fundamencie do zbudowania prawdziwie zjednoczonej Europy . Czy w akapicie 1. i 2. tego tekstu wyrażono sceptyczny czy entuzjastyczny stosunek do tego przekonania? W uzasadnieniu uwzględnij również środki językowe zastosowane przez autorkę.

Oznaczenia kolorów:

Zielony – wybrane zagadnienie z tekstu, stanowiące podstawę do sformułowania polecenia.

Żółty – problem do rozwiązania.

Czerwony – informacje o działaniach koniecznych do wykonania.

Niebieski – dodatkowy warunek zadania.

- 3) Nie musisz pisać wszystkiego, o czym wiesz na dany temat – **odpowiadaj na pytanie, które zostało Ci postawione**.
- 4) Do napisania **notatki syntetyzującej** mogą się okazać przydatne odpowiedzi do zadań, które rozwiązywałeś(-aś) wcześniej.

3. Wypracowanie

- 1) Wybierz temat, który **rozumiesz i do którego potrafisz dobrać** odpowiednią lekturę obowiązkową i inny utwór literacki.
- 2) Wybieraj te **lektury obowiązkowe**, które dobrze znasz. Pamiętaj, że nieznanostwo losów głównych bohaterów lub nieznanostwo głównych wątków utworów może się przyczynić do powstania błędu kardynalnego, co oznacza, że za wypracowanie możesz otrzymać 0 pkt.
- 3) **W argumentacji** dbaj o **funkcjonalność** omawianych utworów. **Nie streszczaj lektur i innych tekstów literackich**. Czasami przywołanie szczegółowych informacji dotyczących danego wątku lektury jest konieczne, ale pamiętaj, że wypracowanie ma zawierać przede wszystkim **analizę tekstów**. Odwołania do utworów literackich redaguj w ścisłym związku z problemem zawartym w temacie.
- 4) W swoim wypracowaniu przywołaj dwa **konteksty**. Konteksty służą pogłębieniu interpretacji tekstów głównych, wzbogaceniu Twojej pracy odnośnie zagadnienia sformułowanego w temacie – szukaj więc trafnych nawiązań historycznych, filozoficznych, mitologicznych, biblijnych itp. Korzystaj ze swojej wiedzy dotyczącej danego zagadnienia. **Pamiętaj, że inny utwór literacki, film, obraz, muzyka, piosenka, komiks, powieść graficzna też może być kontekstem¹**.
- 5) Rozwijając temat wypracowania, unikaj mnożenia przywoływanych i pobieżnie omawianych utworów.
- 6) Pamiętaj, aby Twoje wypracowanie stanowiło **spójną całość**, a wstęp, część zasadnicza i zakończenie były ze sobą logicznie powiązane.
- 7) Zrób **korektę językową** każdej udzielonej przez Ciebie odpowiedzi – eliminując błędy językowe, sprawiasz, że Twoja odpowiedź staje się w pełni komunikatywna, dzięki czemu egzaminator nie będzie miał wątpliwości, czy ją rozumie i czy jest ona poprawna.

¹ Również w wypowiedzi wygłaszanej podczas **części ustnej** egzaminu kontekstem może być inny utwór literacki, film, obraz, muzyka, piosenka, komiks, powieść graficzna, wydarzenie historyczne, koncepcja społeczna itd.

- 8) Pamiętaj, że **o jakości wypracowania nie świadczy jego długość**. Można napisać krótką pracę, która zostanie oceniona na bardzo wysoką, nawet maksymalną liczbę punktów (trzy przykłady takich prac podajemy poniżej)². Można też napisać pracę składającą się z wielu słów, w której nie będzie zawarta wartościowa treść. **Unikaj pustosłowa!** Pamiętaj, że wypracowanie **nie musi być perfekcyjne**, abyś mógł/mogła otrzymać za nie wysoką liczbę punktów.

² Aby uzyskać maksymalną liczbę punktów, wypracowanie **musi być na temat**; odwołania do tekstów literackich – w tym lektury obowiązkowej – oraz przywołane konteksty **muszą być funkcjonalne wobec tematu**; argumentacja **musi być bogata**; wypowiedź **musi świadczyć o erudycji zdającego**, tj. o trafnym wykorzystaniu wiedzy przedmiotowej; praca musi być wolna od błędów rzeczowych. Wypracowanie nie musi być bezbłędne językowo – możesz uzyskać maksimum punktów za kryteria związane z jakością języka w wypracowaniu, nawet jeżeli w pracy popelnisz **5 błędów językowych, 1 błąd ortograficzny, 8 błędów interpunkcyjnych**, a dodatkowo w pracy będą usterki w spójności, stylu i strukturze (ogółem może to być nawet **17 różnego rodzaju usterek!**). **KLUCZOWE** jest to, co masz do powiedzenia – Twoje stanowisko, Twoja opinia, Twoja argumentacja. Liczy się treść pracy. Pamiętaj jednak, że egzamin ma ograniczony czas trwania. Może się wydawać, że 240 minut (4 godziny zegarowe) to bardzo dużo, ale przy 3 częściach arkusza umiejętność rozłożenia czasu na wykonanie poszczególnych zadań jest kluczowa. Zaplanuj pracę podczas egzaminu w taki sposób, aby zostawić sobie czas na sprawdzenie rozwiązań zadań, w szczególności wypracowania, pod względem zawartości merytorycznej i poprawności językowej. Weryfikowanie własnych decyzji poprawnościowych, wykorzystanie wiedzy o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonywanie korekty tekstu własnego oraz stosowanie kryteriów poprawności językowej to jedne z zasadniczych kompetencji w zakresie rozwijania umiejętności pisania określonych w podstawie programowej i wymaganiach egzaminacyjnych. Pośrednio są one właśnie sprawdzane w przypadku m.in. Twojego wypracowania.

2. Przykładowe wypracowanie nr 1

Różne postawy ludzi wobec własnych błędów.

W pracy odwołaj się do:

- wybranej lektury obowiązkowej – utworu epickiego albo dramatycznego
- innego utworu literackiego – może to być również utwór poetycki
- wybranych kontekstów.

Błędy rzeczowe, błędy w kompozycji			Błędy językowe (w tym stylistyczne), ortograficzne i interpunkcyjne
	1	Człowiek w ciągu swojego życia popełnia wiele błędów, bo, jak	
	2	mówi znane powiedzenie, <i>błądzić jest rzeczą ludzką</i> . Postępowanie,	
	3	które prowadzi do złych skutków, nieraz wynika z niewłaściwego	
	4	rozpoznania sytuacji, innym razem z lekkomyślności lub jest	
	5	świadomym wyborem człowieka. Tak jak różne są przyczyny	
	6	błądzenia, tak różne są postawy ludzi wobec popełnionych błędów.	
	7	Niektórzy potrafią niewłaściwe postawy naprawić, tak jak bohater	
	8	„Potopu” Henryka Sienkiewicza – Andrzej Kmicic, który nieświadomie	
	9	dopuścił się zdrady ojczyzny. Znalazł się on w bardzo trudnej sytuacji,	
	10	ponieważ przysięgał na krzyż wierność zdrajcy Radziwiłłowi, nie	
	11	mając świadomości jego złych intencji, ale gdy tylko je zrozumiał, gdy	
	12	uświadomił sobie popełniony błąd, zrobił wszystko, by odkupić winy.	
	13	Nie było mu łatwo, ponieważ imię zdrajcy do niego <u>przygłó</u> , ale nie	jęz
	14	poddał się – jako Babinicz służył ojczyźnie, m. in.: walczył w obronie	
	15	Jasnej Góry, uratował króla Jana Kazimierza. Dzięki tej postawie	
	16	Kmicic nie tylko odzyskał dobre imię, ale też przychyłność kobiety,	
str	17	którą kochał od pierwszego wejrzenia.] Postawa Andrzeja Kmicica	
	18	<u>jest świadectwem na to</u> , że nawet największy błąd nie musi zamknąć	jęz
	19	drogi do nawrócenia się i poprawy – najważniejsze, by go zrozumieć	
	20	<u>i podjąć o jego naprawienie walkę</u> .	jęz
	21	Nie zawsze jednak człowiek jest w stanie tę walkę wygrać.	
	22	Świadomość popełnionych błędów miał bohater „Modlitwy III”	
	23	Ryszarda Riedla – człowiek słaby, który uległ nałogom, kłamstwu. Nie	
	24	ma on w sobie tej siły, co Andrzej Kmicic, bo choć pragnie swoje	
	25	błędy naprawić✓ to wie, że sam jest bezsilny. Szuka pomocy u Boga,	int
	26	modli się, błaga o rozgrzeszenie i czas, który umożliwiłby mu	
	27	naprawę tego, co zniszczył w swoim życiu. Chce, x być „jak z	int
	28	kamienia” – odporny na pokusy tego świata, chce pokonać swoją	
	29	słabość i już nie błądzić. Czy zostało mu to dane? Jeśli podmiot	
	30	liryczny tego utworu utożsamimy z jego autorem Ryszardem	
	31	Riedlem✓ to odpowiemy, że nie. Frontman zespołu Dżem nie naprawił	int
	32	błędów, nie uwolnił się od narkotyków, które przyczyniły się do jego	
sp	33	przedwczesnej śmierci.	
	34	Są też tacy, którzy do swoich błędów nie potrafią się przyznać.	

	35	Takim człowiekiem był „Pułkownik” Parker – bohater filmu pt. „Elvis”,	
	36	który, jako wieloletni menażer Elvise Presleya, manipulował	
	37	piosenkarzem, wykorzystywał go, przyczynił się do jego zagubienia,	
	38	ale nigdy nie miał sobie nic do zarzucenia i nie przyznał się do	
	39	błędnych decyzji, a zło widział w innych – nie w sobie.	
	40	Na podstawie powyższych rozważań dostrzegamy różnorodne	
	41	postawy bohaterów wobec popełnianych błędów i różne efekty tych	
	42	postaw. Kmicic zrozumiał swoje błędy i zrehabilitował się, bohater	
	43	liryczny „Modlitwy” miał ich świadomość, ale nie umiał im	
	44	przeciwdziałać, a „Pułkownik” Parker <u>wogóle</u> ich nie dostrzegał,	ort
	45	wypierał je ze swojej świadomości.	
		[411 wyrazów]	

Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.							
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	Błąd kardynalny.	Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

Uzasadnienie oceny:

Wypracowanie spełnia formalne warunki polecenia, tj.:

- nie zawiera błędu kardynalnego
- znajduje się w nim odwołanie do lektury obowiązkowej (*Potop* Henryka Sienkiewicza)
- dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLİK
		9	10	11	12	13	14	15	16	0	15	

Uzasadnienie oceny:

Zdający:

- w pełni funkcjonalnie wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej z poziomu podstawowego (*Potop* Henryka Sienkiewicza) oraz innego utworu literackiego – piosenki Ryszarda Riedla *Modlitwa III*; pamiętał o temacie i za pomocą logicznie poprawnych argumentów oraz trafnych, funkcjonalnie wykorzystanych przykładów dowiódł różnorodności postaw ukazanych bohaterów wobec popełnionych błędów
- funkcjonalnie wykorzystał konteksty:
 - kontekst biograficzny – nawiązanie do życia Ryszarda Riedla wzbogaca wywód poświęcony utworowi *Modlitwa III*
 - kontekst kulturowy – odwołanie do filmu *Elvis* pogłębia sens analizowanego problemu, wzbogaca wywód – zdający obok bohaterów mających świadomość popełnianych błędów ukazuje postać, która do własnych błędów się nie przyznawała

- przedstawił rzeczową, popartą trafnymi przykładami argumentację, ukazując zróżnicowane postawy ludzi błędzących
- nie popełnił błędów rzeczowych.

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

Uzasadnienie oceny:

Zdający elementy treściowe wypowiedzi zorganizował problemowo, ukazując kolejno bohaterów:

- mających świadomość błędów i odkupujących je
- mających świadomość błędów, ale bezsilnych wobec nich
- nieprzyznających się do błędów, wypierających je.

Wywód zakończył trafnym podsumowaniem.

W pracy jest 1 usterka (dopuszczalna na maksymalną liczbę punktów) w zakresie struktury akapitów.

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności				
		1	0	1	2	3

Uzasadnienie oceny:

Praca zawiera 1 błąd w spójności.

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	-----------------	---	---

Uzasadnienie oceny:

Styl wypowiedzi jest stosowny.

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych																							
		3	0	1	2	3	4	5	6	7															
		3	3	3	2	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	2A	1B	
			H	G	F	H	G	H	E	F	G	D	E	F	C	D	E	B	C	D	A	B	C		

Uzasadnienie oceny:

Szeroki zakres środków językowych. Składnia i leksyka są zróżnicowane. W pracy występują cztery różne struktury składniowe (zdanie pojedyncze, złożone, wielokrotnie złożone, zdanie z wtrąceniem). Terminologia jest precyzyjna, np. *frontman*, *menażer*, *krucyfiks*.

W pracy występują 3 błędy językowe:

- *przyłgło* – powinno być: *przyłgnęło* (błąd fleksyjny)
- *jest świadectwem na to* – powinno być: *jest świadectwem czegoś* (błąd frazeologiczny)
- *podjąć o jego naprawienie walkę* – konstrukcja niepoprawna pod względem szyku (błąd składniowy)

Powtórzenia słowa *błąd* w różnych formach gramatycznych nie jest błędem, ponieważ to słowo kluczowe dla tematu.

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych	0	1	2
		1			

Uzasadnienie oceny:

W pracy występuje 1 błąd ortograficzny.

4c	Poprawność interpunkcyjna	Liczba błędów interpunkcyjnych	0	1	2
		3			

Uzasadnienie oceny:

W pracy występują 3 błędy interpunkcyjne.

Łączna liczba punktów: 34

3. Przykładowe wypracowanie nr 2

Poświęcenie się dla idei a osobiste szczęście.

W pracy odwołaj się do:

- wybranej lektury obowiązkowej – utworu epickiego albo dramatycznego
- innego utworu literackiego – może to być również utwór poetycki
- wybranych kontekstów.

Błędy rzeczowe, błędy w kompozycji			Błędy językowe (w tym stylistyczne), ortograficzne i interpunkcyjne
	1	Idee nadają ludzkiemu życiu sens, wyznaczają drogę, którą	
	2	człowiek podąża, ale mogą również przyczynić się do cierpienia,	
	3	kiedy prowadzą do poświęcenia – rezygnacji z rodziny, z miłości. Tak	
	4	jest z bohaterami utworów literackich, dla których idee stają się	
	5	ważniejsze, x niż szczęście odnalezione w domowym zaciszu.	int
	6	Idealistą, który przedłożył miłość do ojczyzny nad miłość	
	7	do kobiety i szczęście u jej boku ✓ był Walter Alf z powieści poetyckiej	int
	8	„Konrad Wallenrod” Adama Mickiewicza. <u>Był</u> on rycerzem	jęz
	9	średniowiecznym, jednak – w przeciwieństwie do postaci	
	10	historycznej, Zawiszy Czarnego, który porzucił przywileje na dworze	
	11	królewskim i honorowo, „z otwartą przyłbicą” walczył dla dobra	
	12	ojczyzny, a w tekstach kultury przedstawiany jest jako wzór cnót	
	13	rycerskich – Walter Alf nie podjął walki godnej rycerza, co było	
	14	przyczyną jego wewnętrznego cierpienia. Po opuszczeniu żony	
	15	przyjął tożsamość rycerza zakonnego – Konrada Wallenroda, by	
	16	wstąpić w szeregi wroga i podstępem – niczym lis, poprowadzić go	
	17	do klęski. Znał on potęgę <u>krzyżaków</u> i wiedział, że nie pokona ich w	ort
	18	otwartej walce. Podjęte przez niego <u>działania ziściły się</u> – wrogowie	jęz
	19	zostali zwyciężeni, lecz na szczęśliwe życie rodzinne Walter Alf już	
	20	nie miał szans – popełnił samobójstwo. By wypełnić narodową misję,	
	21	sprzeniewierzył się etosowi rycerskiemu i odrzucił szczęście	
	22	rodzinne.	
	23	Takich ludzi, jak Wallenrod, niezłomnie służących wielkim ideom,	
	24	gotowych na najwyższe poświęcenia, jest więcej. Zaliczam do nich	
	25	także Chrisa z filmu „Snajper”, który walczył przeciw złu na kolejnych	
	26	misjach w Iraku. Miał on świadomość, że jest jak pies pasterski, który	
	27	chroni niewinne owce – dobrych ludzi, przed wilkami. Służąc dobru ✓	int
	28	niszczył swe szczęście osobiste, którego nie udało mu się	
	29	odbudować, bo gdy po pewnym <u>okresie czasu</u> wrócił do domu, by	jęz
	30	ratować rodzinę, został zastrzelony przez chorego psychicznie	
	31	weterana.	
	32	Jednak nie tylko miłość do ojczyzny i walka o lepszy świat	
	33	przyczyniają się do decyzji poświęcenia swego szczęścia osobistego	
	34	wyższej idei. Niektórzy rezygnują z przeżywania szczęścia wśród	

35	bliskich w imię wiary, która wymaga wyrzeczeń. Taką drogą podążali	
36	średniowieczni święci – asceci, tacy jak bohater „Legendy o św.	
37	Aleksym”, który w noc poślubną porzucił żonę i robił wszystko, by	
38	zbliżyć się do Boga: nieustannie się modlił, rozdał swój majątek	
39	biednym, unikał sławy. Umartwiał też swoje ciało – przez szesnaście	
40	lat leżał pod schodami rodzinnego domu, gdzie wylewano na niego	
41	pomyje. Pod wpływem miłości do Boga zrezygnował	
42	z małżeńskiego szczęścia i z posiadania dóbr ziemskich.	
43	Powyższe rozważania każą zastanowić się nad istotą	
44	poświęcenia się ważnym, wyższym celom, takim jak ratowanie	
45	ojczyzny, walka ze złem, x czy służba Bogu. Wszyscy wymienieni	int
46	bohaterowie nie tylko zrezygnowali ze szczęścia własnego, ale	
47	swoimi wyborami przyczynili się do cierpienia kobiet, które ich	
48	kochały. Aldona, żony Chrisa oraz św. Aleksego zostały pozbawione	
49	szczęścia przez idee, którym pozostali wierni ich mężowie.	
		[425 wyrazów]

Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.							
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	Błąd kardynalny.	Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

Uzasadnienie oceny:

Wypracowanie spełnia formalne warunki polecenia:

- nie zawiera błędu kardynalnego
- znajduje się w nim odwołanie do dwóch lektur obowiązkowych z poziomu podstawowego (*Konrad Wallenrod* Adama Mickiewicza i *Legenda o św. Aleksym*)
- dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLİK
		9	10	11	12	13	14	15	16		0	16

Uzasadnienie oceny:

Zdający:

- w pełni funkcjonalnie wykorzystał znajomość dwóch wybranych lektur obowiązkowych z poziomu podstawowego (*Konrad Wallenrod* Adama Mickiewicza i *Legenda o św. Aleksym*) – w wywodzie skupił się na ukazaniu motywacji i działań bohaterów, których postawy dowodzą poświęcenia szczęścia rodzinnego i miłości w imię wyższych celów (nie zapomniał o założeniu sformułowanym we wstępie)
- funkcjonalnie wykorzystał konteksty:
 - kontekst w postaci wtrąconej w zdanie informacji: odniesienie do Zawiszy Czarnego wzbogaca wywód poświęcony Konradowi Wallenrodowi – zdający podkreślił różnice między rycerzami, by wyeksponować dramat Konrada

Wallenroda podejmującego nieetyczny sposób walki

- kontekst wydzielony akapitem – odwołanie do filmu *Snajper* pogłębia sens analizowanego problemu, wzbogaca wywód o przykład bohatera, który, służąc dobru, utracił możliwość bycia szczęśliwym
- przedstawił rzeczową, popartą trafnymi przykładami argumentację, wskazując, że dla niektórych idee są ważniejsze niż osobiste szczęście
- wykazał się erudycją (np. nawiązanie do etosu rycerskiego, ascezy)
- nie popełnił błędów rzeczowych.

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

Uzasadnienie oceny:

Zdający elementy treściowe wypowiedzi zorganizował problemowo, ukazując kolejno bohaterów poświęcających szczęście rodzinne, osobiste, takim ideom, jak: miłość do ojczyzny, walka ze złem, miłość do Boga. Wywód został zakończony trafnym podsumowaniem.

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności				
		0	0	1	2	3

Uzasadnienie oceny:

W pracy nie ma błędów w spójności.

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	-----------------	---	---

Uzasadnienie oceny:

Styl wypowiedzi jest stosowny.

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych																						
		3	0	1	2	3	4	5	6	7														
		3	3	3	2	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	2A	1B			
		H	G	F	H	G	H	E	F	G	D	E	F	C	D	E	B	C	D	A	B	C		

Uzasadnienie oceny:

Szeroki zakres środków językowych. Składnia i leksyka są zróżnicowane. W pracy występują cztery różne struktury składniowe (zdanie pojedyncze, złożone, wielokrotnie złożone, zdanie z wtrąceniem). Słownictwo jest precyzyjne. Zdający popełnił 3 błędy językowe, w tym błąd stylistyczny polegający na powtórzeniu wyrazu. Inne powtórzenia w pracy są zabiegiem celowym, co wynika z wywodu, bądź dotyczą słów kluczowych – związanych z tematem.

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych	0	1	2
		1			

Uzasadnienie oceny:

W pracy występuje 1 błąd ortograficzny.

4c	Poprawność interpunkcyjna	Liczba błędów interpunkcyjnych	0	1	2
		4			

Uzasadnienie oceny:

W pracy występują 4 błędy interpunkcyjne.

Łączna liczba punktów: 35

4. Przykładowe wypracowanie nr 3

Słowa – czyny. Co stanowi fundamenty zaufania?

W pracy odwołaj się do:

- wybranej lektury obowiązkowej – utworu epickiego albo dramatycznego
- innego utworu literackiego – może to być również utwór poetycki
- wybranych kontekstów.

Błędy rzeczowe, błędy w kompozycji			Błędy językowe (w tym stylistyczne), ortograficzne i interpunkcyjne
	1	Drodzy Koledzy! Drogie Koleżanki!	
	2	Jakże ważne w naszym życiu jest zaufanie do innych ludzi – bez	
	3	niego trudno byłoby żyć. Niejednokrotnie zastanawiamy się jednak,	
	4	komu możemy zaufać, czy fundamentem zaufania są słowa✓ czy	int
	5	czyny? To <u>pytanie trudne do rozstrzygnięcia</u> . Pytanie, na które	jęz
	6	spróbujemy dziś znaleźć odpowiedź.	
	7	Jedni powiedzą, że to czyny budują zaufanie, one dowodzą	
	8	wartości człowieka. Sięgnijmy zatem do literatury. Gdyby Andrzej	
	9	Kmicic z „Potopu” Henryka Sienkiewicza zapewniał o swym	
	10	patriotyzmie, gdyby deklarował, że został oszukany przez Radziwiła	
	11	i zapewniał, że jest dobrym człowiekiem, który zbłądził – nikt by mu	
	12	nie uwierzył. Nikt nie uwierzyłby hulace, który spalił Wołmontowicze!	
	13	Bohater wiedział, że jedyną drogą do odzyskania dobrego imienia	
	14	i zaufania innych są czyny. Przybrał więc fałszywe nazwisko i jako	
	15	Babinicz zaangażował się w sprawy ojczyzny, walczył w obronie	
	16	Jasnej Góry, wysadził <u>szweckie</u> działo, był przypalany ogniem,	ort
	17	cierpiał dla ojczyzny i ryzykował życie dla króla. Czynami dowiódł, że	
	18	jest patriotą, że rozumie swoje błędy i umie je naprawić, więc udało	
	19	mu się odzyskać zaufanie innych.	
	20	Czy jednak zawsze – Koledzy i Koleżanki – czyny są dowodem	
	21	dobrych intencji? Simon – bohater filmu dokumentalnego „Oszust	
	22	z Tindera” – był przemiły dla kobiet, obsypywał je hojnymi	
	23	prezentami, zapraszał na wystawne obiady prywatnymi odrzutowcami	
	24	– wszystko po to, by zdobyć ich zaufanie i oszukać na bardzo	
	25	wysokie kwoty pieniężne. Czułe gesty i dobre uczynki są więc	
	26	niekiedy <u>przykrywką do złych zamiarów</u> .	jęz
	27	Zadajmy sobie pytanie: Może to zatem słowa są fundamentem	
	28	zaufania?	
	29	Otóż, Koledzy i Koleżanki, ludzie często deklarują uczucia,	
	30	zobowiązują się do wypełniania określonych obowiązków, składają	
	31	przysięgi. Wybrzmiane słowa mają ogromną moc, mogą budować	
	32	zaufanie. Nie zawiodła ojczyzny i bliskich sanitariuszka AK – Danuta	
	33	Siedzikówna, ps✓ „Inka”. Ta niezłomna dziewczyna nie złamała	int
	34	przysiężenia składanego ojczyźnie. Wolała poświęcić swoje	

35	osiemnastoletnie życie, niż zdradzić Polskę, zawieść zaufanie	
36	dowódcy oraz przyjaciół z oddziału i wydać ich władzom	
37	komunistycznym. Jednak nie zawsze słowa <u>przysięg</u> wypowiedziane są	jęz
38	szczerze, nie zawsze są spełniane. Strzelec, bohater „Świtezianki”	
39	Adama Mickiewicza ✓ przyrzekał wierność dziewczynie, z którą się	int
40	spotykał. Zapewniał ją o swym uczuciu, pragnął z ukochaną	
41	zamieszkać, zaklinał się na piekielne moce, że dochowa przysięgi,	
42	ale ona przypuszczała, że jego zapewnienia mogą być nieszczerze,	
43	nie ufała mu. I słusznie. Strzelec złamał przyrzeczenie, gdy ujrzał	
44	piękną nimfę, która go kusila. Szybko zapomniał o wypowiedzianych	
45	słowach miłości i wierności. Może miał szczerze intencje, zapewniając	
46	o uczuciu, ale zawiódł, nie okazał się godny zaufania.	
47	Jakie wnioski można wysnuć z naszych rozważań? Otóż słowa –	
48	szczerze słowa – są ważne, bywa, że pomagają budować zaufanie,	
49	ale nie wystarczą. Muszą być potwierdzone w dobrych czynach. Inka	
50	dotrzymała przysięgi. Jeśli jednak ktoś niecznymi czynkami zawiedzie	
51	zaufanie otoczenia, to może je odzyskać tylko w wyniku zmiany	
52	postępowania – nawet szczerze wygłaszane przysięgi wtedy nie	
53	pomogą.	
54	Zwracam się na koniec do Was, Koledzy i Koleżanki,	
55	z wątpliwościami: Jak odróżnić słowa płynące z serca, od tych	
56	pochopnie i fałszywie wypowiedzianych? Jak rozpoznać postępowanie,	
57	które fałszuje prawdziwe intencje? Na te pytania być może nie	
58	znajdziemy jednoznacznej odpowiedzi, ale życzę Wam, abyście	
59	spotkali na swojej drodze takich ludzi jak Inka i Kmicic. Niech Fortuna	
60	– rzymska bogini ślepego przypadku – strzeże Was przed zdrajcami,	
61	wilkami ubranymi w owczą skórę i ludźmi, którzy <i>rzucają słowa na</i>	
62	<i>wiatr</i> .	
63	Dziękuję za uwagę.	
		[513 wyrazów]

Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.							
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	Błąd kardynalny.	Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

Uzasadnienie oceny:

Wypracowanie spełnia formalne warunki polecenia:

- nie zawiera błędu kardynalnego
- znajduje się w nim odwołanie do lektury obowiązkowej (*Potop* Henryka Sienkiewicza)
- dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- ma formę przemówienia o charakterze argumentacyjnym.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLIK
		9	10	11	12	13	14	15	16	0	16	

Uzasadnienie oceny:

Zdający:

- w pełni funkcjonalnie wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej z poziomu podstawowego (*Potop* Henryka Sienkiewicza) oraz innego utworu literackiego (*Świtezianka* Adama Mickiewicza).
- sformułował ciekawy wywód argumentacyjny, w którym za pomocą utworów literackich i funkcjonalnie wykorzystanych kontekstów (kulturowego – odwołanie do filmu *Oszust z Tindera* – i historycznego – nawiązanie do losów Danuty Siedzikówny) rozważał różnorodne aspekty czynów i słów jako fundamentów zaufania.
- wykazał się erudycją: sfunkcjonalizowane wykorzystanie przykładów świadczących o wiedzy historycznej i kulturowej (odniesienie do mitologicznej Fortuny, losów Danuty Siedzikówny).
- nie popełnił błędów rzeczowych.

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

Uzasadnienie oceny:

Zdający elementy treściowe wypowiedzi zorganizował problemowo i paralelnie, ukazując w kolejnych akapitach przykłady dowodzące, że czyny i słowa mogą być fundamentem zaufania oraz przykłady zaprzeczające temu stwierdzeniu. Wywód zakończył trafnymi wnioskami i dostosował go do formy przemówienia.

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności	0	1	2	3
		0	0	1	2	3

Uzasadnienie oceny:

W pracy nie ma błędów w spójności.

3c	Styl wypowiedzi	0	1
		0	1

Uzasadnienie oceny:

Styl wypowiedzi jest stosowny, adekwatny do wybranej formy wypracowania.

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych	0	1	2	3	4	5	6	7													
		3																					
			3 H	3 G	3 F	2 H	2 G	1 H	3 E	2 F	1 G	3 D	2 E	1 F	3 C	2 D	1 E	3 B	2 C	1 D	3 A	2 B	1 C

Uzasadnienie oceny:

Szeroki zakres środków językowych. Składnia i leksyka są zróżnicowane i stosowne. W pracy występują cztery różne struktury składniowe (zdanie pojedyncze, złożone, wielokrotnie złożone, zdanie z wtrąceniem). W pracy występują 3 błędy językowe:

- *przysięg* – powinno być: *przysięgi* (błąd fleksyjny)
- *przykrywką do złych zamiarów* – błąd polegający na zbudowaniu sformułowania nieadekwatnego do wypowiedzi oficjalnej
- *pytanie trudne do rozstrzygnięcia* – powinno być: *pytanie, na które trudno odpowiedzieć* (błąd frazeologiczny).

Powtórzenia wyrazów *czyiny, słowa* w różnych formach gramatycznych nie są błędem, ponieważ to słowa kluczowe dla tematu.

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych	0	1	2
		1			

Uzasadnienie oceny:

W pracy występuje 1 błąd ortograficzny.

4c	Poprawność interpunkcyjna	Liczba błędów interpunkcyjnych	0	1	2
		3			

Uzasadnienie oceny:

W pracy występują 3 błędy interpunkcyjne.

Łączna liczba punktów: 35